

Nr. 2024-01 **THEMA: Bedrijfsopvolging**

Nr.	Artikelsoort/ rubriek	Titel/onderwerp	Auteur	Korte samenvatting
	Column	Hoe diversiteit in de bedrijfsopvolging de toekomst kan borgen	Herman Derks (RAB Register)	
1	Fiscaal	Wijzigingen in de BOR-SW en DSR-ab Aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten	Almer de Beer en Geert de Jong (GT)	In het op Prinsjesdag 2023 gepresenteerde wetsvoorstel Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024 heeft de Staatssecretaris van Financiën een aantal wijzigingen in de bedrijfsopvolgingsregeling in de Successiewet 1956 (BOR-SW) en doorschuifregeling aanmerkelijk belang (DSR-ab) voorgesteld. In dit artikel gaan de auteurs op de diverse voorgestelde wijzigingen in. Ook behandelen de auteurs het belangrijke arrest van 18 augustus 2023, waarin de Hoge Raad inging op de vraag wanneer vermogensbestanddelen kwalificeren als ondernemingsvermogen.
2	Fiscaal	Bedrijfsopvolging voor de dga; bezits- en voortzettingseis	Edwin Heithuis (UvA)	In deze bijdrage gaat de auteur in op de bezitseis van één jaar vóór het overlijden en vijf jaar vóór de schenking en de voortzettingseis van vijf jaar na het overlijden en de schenking in de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) in de Successiewet 1956. Wat is de achtergrond van deze eisen en wat kan en mag een ondernemer nog wel doen en wat niet meer tijdens de bezits- en voortzettingperiode? Ook wordt belangrijke jurisprudentie besproken over de uitbreiding van de – objectieve en subjectieve – onderneming tijdens de bezitsperiode. Voorts komen enkele varia aan de orde, onder andere tracking stock en de tweetrapsmaking.
3	Financieel	Bedrijfsovername: wat maakt een transactie succesvol?	Geert Hoedjes (ValuePro)	Een goede voorbereiding en inzicht in de value drivers van een onderneming helpen bij het maken van de juiste keuzes als het aankomt op de verkoop van een onderneming. Aan de hand van een gedegen analyse voorafgaand aan het verkooptraject kan een ondernemer de juiste keuzes en een goede inschatting maken over de te nemen stappen om de uiteindelijke verkoopopbrengst te optimaliseren en het verkooptraject soepel te laten verlopen. Het verkooptraject is een complex traject waarbij verschillende overnamevormen mogelijk zijn en een goede voorbereiding de aantrekkelijkheid van de onderneming kan vergroten. Het verkoopklaar maken van de onderneming vergt tijd en aandacht waarover een verkoper niet te lichtzinnig moet denken.
4	Juridisch	Bedrijfsopvolging gezien vanuit erfrechtelijk perspectief	Tea Mellema (emiritus-hoogleraar Uni Leiden)	Wanneer een ondernemer overlijdt zonder dat hij in zijn opvolging heeft voorzien, gaat zijn ondernemingsvermogen over volgens de regels van het erfrecht. Eerst moet daarbij worden bepaald waaruit zijn nalatenschap bestaat. Daarbij is het huwelijksvermogensrecht bepalend voor wat wel en wat niet in de nalatenschap valt. Als de ondernemer geen testament heeft gemaakt, dan is het erfrecht volgens de wet van toepassing. Heeft hij wel een testament gemaakt, dan is het van belang dat alle erfgenamen uit de nalatenschap verkrijgen wat hun toekomt, zodat hun legitieme porties niet worden geschonden. Een meerwaardeclausule kan daarbij gewenst zijn.
5	Algemeen	Het belang van een familiestatuuut voor het familiebedrijf	Michel Prent (BDO)	Elke ondernemende familie met een of meerdere bedrijven zou werk moeten maken van het opstellen en ontwikkelen van haar familie governance. Onderdeel hiervan is het familiestatuuut. Het proces van opstellen van een familiestatuuut is maatwerk en vereist deskundige begeleiding. Niet iedere familiebedrijvenadviseur beheerst deze expertise, met mogelijk kwalijke gevolgen voor familie en/of bedrijf. Goed ontwikkelde familie governance draagt bij aan het behoud van de familieharmonie en de continuïteit van het bedrijf/familievermogen. Een familiestatuuut biedt een raamwerk voor allerlei – formele – vervolgacties en geeft houvast voor de familie en bedrijf, ook in roerige tijden.
6	Accountancy	Update Externe Verslaggeving	Rohalt Janssens (GT)	Bv's kennen een wettelijke verplichting om verantwoording af te leggen. De jaarrekening van de bv geeft een zodanig inzicht dat de gebruiker zich een verantwoord oordeel kan vormen omtrent het vermogen en het resultaat. Hiertoe zijn verslaggevingsrichtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn aan verandering onderhevig. In dit artikel besteed ik aandacht aan een aantal veelvoorkomende verslaggevingsthema's. Hierbij leg ik de nadruk op de relevantie en actualiteit voor boekjaar 2023.

Nr.	Artikelsoort/ rubriek	Titel/onderwerp	Auteur	Korte samenvatting
	Column/interview	private equity-partij mkb	n.n.b.	Column of interview
1	Algemeen	Goed bestuur van het familiebedrijf Resultaten van een onderzoek naar goed bestuur van Nederlandse familiebedrijven	Roberto Flören (Nyenrode) en Laura Bles-Temme (RSM)	Eind 2023 hebben wij een onderzoek gehouden naar eigendomsoverdracht bij familiebedrijven waarvan ook goed bestuur deel uitmaakte. Voorts is in 2013 een ander grootschalig onderzoek gehouden dat geheel gericht was op goed bestuur. Uit de onderzoeken blijkt dat goed bestuur bij familiebedrijven veel meer behelst dan het hebben van een raad van advies of raad van commissarissen. Binnen de cirkels van familie, bedrijf en eigendom dient goed bestuur plaats te vinden en ook tussen die systemen. Naast een raad zijn hiertoe ook een familie-eigendomsstrategie en een familiestatuuat van belang. Uit de resultaten komt naar voren dat familiebedrijven de laatste tien jaar veel meer gebruikmaken van een raad, een zeer interessante en positieve ontwikkeling.
2	Juridisch	Juridische aandachtspunten bij de governancestructuur van een familiebedrijf	Shardee Ilaria (Meijburg Legal)	Bij familiebedrijven wordt, anders dan bij niet-familiebedrijven, de governancestructuur beïnvloed door de familieband. Door het opnemen van verschillende specifieke regelingen in verscheidene (juridische) documenten kan de governancestructuur van een familiebedrijf worden vormgegeven. In dit artikel ga ik allereerst in op de meest relevante (juridische) documenten – de statuten, de aandeelhoudersovereenkomst en het familiestatuuat – waarin de governancestructuur van een familiebedrijf doorgaans wordt vastgelegd. Bij een familiebedrijf worden in het bijzonder regelingen vastgelegd die de continuïteit van het familiebedrijf waarborgen en de belangen van zowel de familie(leden), de aandeelhouders en de bestuurders, beschermen en inzichtelijk maken. Ik zal in dit artikel een aantal belangrijke aandachtspunten en juridische regelingen bespreken die vaak bij de governancestructuur van een familiebedrijf om de hoek komen kijken ten aanzien van het aandeelhouderschap, de inrichting van en het toezicht op het bestuur. Dit artikel beperkt zich tot familiebedrijven in de vorm van een (gewone) besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid ('vennootschap').
3	Fiscaal	Horizontaal toezicht; samenwerken, transparantie en vertrouwen	Jon Hornstra (Belastingdienst)	Horizontaal toezicht fiscaal dienstverleners bestaat ruim 15 jaar. In dit artikel wordt aandacht besteed aan de essentie en de ontstaansgeschiedenis van horizontaal toezicht. Er wordt kort ingegaan op de subdoelgroepen van de organisaties die vallen onder Belastingdienst Grote Ondernemingen en de daarmee samenhangende gevolgen voor het horizontaal toezicht. Vervolgens wordt uitgebreid aandacht besteed aan de processtappen van horizontaal toezicht fiscaal dienstverleners van mkb-ondernemingen. Er zal daarbij ook aandacht zijn voor – de naar mijn mening - verbeteringen die in de laatste versie van de Leidraad Horizontaal Toezicht Fiscaal Dienstverleners zijn aangebracht en voor de (veronderstelde) knelpunten.
4	Fiscaal	De beroeps- en gedragsregels voor NOB-belastingadviseurs	Alexandra Piksen (NOB) en Caroline van der Woude (NOB, BDO)	Een belastingadviseur die lid is van de NOB, moet bij de uitoefening van het beroep de beroeps- en gedragsregels van de NOB in acht nemen. In deze bijdrage bespreken wij de governance van de NOB. Hierbij besteden we aandacht aan een aantal regels die in de relatie van de belastingadviseur als vertrouwd adviseur van zijn cliënt van belang zijn.
5	Accountancy	Mijn MKB-klant heeft Private Equity aangetrokken	Martina Sarris (HAN, Stichting Novak)	Met ingang van 1 januari 2024 is NV COS Standaard 4400 'Oprachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden' herzien. In deze bijdrage zijn de belangrijkste vereisten van de herziene standaard beschreven. De auteur gaat in op de wijzigingen van de herziene Standaard 4400 ten opzichte van de voormalige Standaard

				4400N en licht Standaard 4400 stap voor stap toe. Aan de hand van voorbeelden wordt duidelijk gemaakt welke opdrachten onder de standaard vallen.
6	Financieel	Mid-year convention-mythe	Chris Denneboom (ValuePro)	Bij het maken van een discounted cashflow (DCF)-waardering modelleert men een aantal uitgangspunten, maar men past ook enkele versimpelingen toe. Een van de vereenvoudigingen is dat men de geldstromen die gedurende het jaar worden gerealiseerd, op één moment in dat jaar contant maakt. Men kan uitgaan van de year convention of de mid-year convention. Bij toepassing van de mid-year convention zijn er verschillende zienswijzen in de literatuur over de berekening van de restperiode. Een veelgemaakte fout in de restperiode leidt tot een rekenkundige onjuistheid en een afwijking van de waarde. Naast de rekenkundige aspecten dient men naar de kwalitatieve aspecten te kijken voor het al dan niet toepassen van de mid-year convention. De belangrijkste vraag is dan of het bij de gedragingen en mogelijkheden binnen de onderneming past om gedurende het lopende jaar structureel geld aan de onderneming te onttrekken in de vorm van dividend.

Nr. 2024-03 **THEMA: Private equity**

Nr.	Artikelsoort/ rubriek	Titel/onderwerp	Auteur	Korte samenvatting
	Column	private equity	Jan Louis Burggraaf	
1	Fiscaal	Lucratief belang in het mkb	Richard Zwier & Corine Groot (Belastingdienst)	De lucratiefbelangregeling is niet voorbehouden aan specialisten, maar een belangrijk fiscaal thema voor iedere fiscalist. Momenteel worden belangrijke rechtsvragen beantwoord en wordt ook een politiek debat gevoerd over de tarifiering. De voor deze regeling kenmerkende hefboomfinanciering vertoont sterke gelijkenis met de hefboom bij een (on)zakelijke lening en met die bij cumprefstructuren in de familiesfeer. Kennis van de parallellen is van belang voor de mkb-adviseur om het onderscheid goed te kunnen maken.
2	Fiscaal	VPB-aspecten van private-equityovernamen	Almer de Beer en Geert de Jong (GT)	In deze bijdrage gaan de auteurs in op de gevolgen van een private-equityovername voor de vennootschapsbelasting. Aan bod komen de verschillen voor de vennootschapsbelasting tussen een financiering van de overname met eigen respectievelijk vreemd vermogen. Daarbij gaan de auteurs ook in op de vraag wanneer voor de vennootschapsbelasting een overnamefinanciering, verstrekt ten (civielrechtelijke) titel van lening, kwalificeert als een lening respectievelijk als kapitaal. In het verlengde daarvan bespreken de auteurs ook het fenomeen van de onzakelijke lening. Verder komen aan bod de renteaftrekbeperkingen in de Wet VPB 1969, de rol van het arm's length-beginsel en het leerstuk van fraud legis bij de bestrijding van renteaftrek alsmede de fiscale behandeling van aan- en verkoopkosten van een deelneming.
3	Financieel	Help, private equity wil mijn bedrijf kopen!	Chris Denneboom (ValuePro)	Private-equity (PE)-structuren bestaan uit een investeringsmaatschappij, een investeringsfonds en investeerders. De manier om rendement te maken binnen het investeringsfonds is door bedrijven te kopen, het rendement te verbeteren en uiteindelijk weer met winst door te verkopen. De manier waarop dat gebeurt, is vaak in de vorm van een buy and build-strategie. Door verschillende bedrijven samen te voegen en de best practice op alle bedrijven toe te passen, wordt het rendement verbeterd. Daarnaast wordt waarde gecreëerd door middel van multiple arbitrage. De continuïteit van het management en de mate waarin een dga en/of het managementteam gedreven zijn om door te gaan na de overname door een PE-partij, is een belangrijk aspect voor de PE-partij. Goede voorbereiding geeft de mogelijkheid om een transactie met een PE-partij te optimaliseren.
4	Juridisch	De share purchase agreement (SPA) in het transactieproces	Francois Koppenol (Meijburg Legal)	Private-equityfondsen zijn investeerders in, en kopers van, ondernemingen. Bij een volledige koop en verkoop door de familie is de situatie niet anders dan bij andere kopers. Als de familie aanblijft als aandeelhouder en/of directie, wordt de transactie een mix van

		en de structuur van een private-equitytransactie		verkopen en investeren. Ook worden afspraken gemaakt over de samenwerking na de transactie. De private-equitykoper zal altijd toewerken naar een volgende verkoop, gezamenlijk met de familie.
5	Accountancy	Wat betekent komst private equity voor informatievoorziening / verantwoording?	Koen Dinkla Michael Jutte (Flynth)	Een grote uitdaging voor veel familiebedrijven is de bedrijfsopvolging. De laatste jaren is een trend waarneembaar dat veel private-equitypartijen, gesteund door investeringen van pensioenfondsen en verzekeraars, klaarstaan om gelden te investeren in het Nederlandse mkb. In dit artikel besteden de auteurs aandacht aan de gevolgen van private equity als aandeelhouder in een onderneming en welke impact dit heeft op de financiële functie van de onderneming. Professionele investeerders hechten veel waarde aan goede managementinformatie. Het is aan de financiële afdeling van de onderneming om hierin te voorzien en te zorgen dat alle bedrijfsprocessen goed in de financiële verantwoording terecht komen. Vervolgens is er aandacht voor de impact van private equity bij een onderneming op de dienstverlening van u als adviseur of accountant. Na het lezen van dit artikel bent u bekend met de meest voorkomende veranderingen bij uw klant, zodra private equity de onderneming overneemt.
6	Algemeen	De verkoop van het familiebedrijf, dilemma's bij familievermogen in transitie	Michel Prent (BDO)	Het proces om te komen tot gehele of gedeeltelijke verkoop is vaak (emotioneel) complex. De gevolgen van zo'n verkoop kunnen diepe impact hebben op een familie. Dan komt daarbij ook nog eens het sudden-wealth-effect: in een keer is de familie – zeer – vermogend. Nieuwe zorgen, uitdagingen, wensen en ambities dienen zich aan. Dat vraagt om organisatie van de familie en haar vermogen. Deskundige begeleiding van een multidisciplinair team van adviseurs biedt daarin de noodzakelijke toegevoegde waarde voor de familie. In dit artikel zoom ik in op de – wijze van – begeleiding van de familie.

Nr. 2024-04

THEMA: (Her)structureren

Nr.	Artikelsoort/ rubriek	Titel/onderwerp	Auteur	Korte samenvatting
	Column		Mathieu Neve (Newtone)	
1	Fiscaal	Actuele ontwikkelingen in de splitsingsvrijstelling overdrachtsbelasting	Aad Rozendal (BoatHouseTax)	De Wet op belastingen van rechtsverkeer voorziet in een vrijstelling van overdrachtsbelasting indien vastgoed wordt verkregen in het kader van een splitsing. De toepassing van deze vrijstelling kan ook van belang zijn voor bedrijfsopvolgingssituaties, bijvoorbeeld indien men wil voorsorteren op een toekomstige bedrijfsopvolging. In dit artikel worden de actuele ontwikkelingen rondom de splitsingsvrijstelling in de overdrachtsbelasting besproken, waaronder de aangekondigde aanpassing van deze vrijstelling.
2	Fiscaal	Afschaffing van de open cv en wijziging open fgr; alternatieven voor anonimiseren open cv's en fondsen	Stan Stevens en Hidde Veeneman (HVK Stevens)	In dit artikel wordt ingegaan op de aankomende wijzigingen in de wetgeving met betrekking tot de open commanditaire vennootschap (open cv) en het open fonds voor gemene rekening (open fgr). Per 2025 wordt de open cv afgeschaft en verandert de definitie van het open fgr. In een eerder artikel zijn de concept wijzigingen aan de orde gesteld. In dit artikel worden de achtergronden van de aangenomen wijzigingen besproken, de nieuwe definitie van het open fgr nader toegelicht, het overgangsrecht nader geanalyseerd en alternatieve methoden voor anonimiseren van vennootschappen behandeld.
3	Fiscaal	Reorganisatiefaciliteiten in de inkomsten- en vennootschapsbelasting	Eva Boomsluiters (EUR)	Reorganisaties van vennootschappen gaan doorgaans gepaard met de heffing van inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting of een combinatie van beide. Omdat deze heffingen een belemmerende factor kunnen vormen voor het tot stand komen van een reorganisatie, zijn in de Wet IB 2001 en de Wet VPB 1969 verschillende faciliteiten

				opgenomen. Deze faciliteiten kennen elk hun eigen voorwaarden en nuances. In deze bijdrage worden de werking en de voorwaarden van de afzonderlijke fiscale reorganisatiefaciliteiten besproken. Ook het fiscale eenheidsregime als instrument voor een geruisloze organisatie passeert de revue. De reorganisatievorm die hierbij als leidraad wordt genomen, is het opzetten van een holdingstructuur.
4	Juridisch	De juridische fusie en splitsing in de praktijk	Kristel Jansen en Monique Richters-Lammers (VPVA Notarissen)	Dit artikel bevat een praktisch up-to-date overzicht van de belangrijkste kenmerken, de procedure, de verschillende varianten en de laatste wijzigingen van nationale juridische fusies en (af)splitsingen van bv's.
5	Accountancy	De notaris en de Wwft , een match made in heaven?	Arnout van Kempen (Baker Tilly)	Notarissen zijn poortwachters van het financiële stelsel, in die rol aangewezen door de wetgever. De Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme, de Wwft, stelt normen voor de invulling van de poortwachtersrol. Centraal staan (1) ken uw klant, (2) beoordeel risico's en (3) meldt ongebruikelijke transacties. Hoewel de wet een aantal ingewikkelde eisen stelt en lastig kan zijn in de uitvoering, sluit deze nauw aan bij de notarispraktijk. De notaris moet aan de wet voldoen, maar zou ook aan de wet moeten willen voldoen.
6	Algemeen	Resultaten onderzoek naar eigendomsoverdracht bij familiebedrijven	Roberto Flören (Nyenrode) en Laura Bles-Temme (RSM)	In mei 2024 hebben RSM, Van Lanschot Kempen en Nyenrode Business Universiteit de resultaten van een grootschalig onderzoek onder 243 directeurs en eigenaren van familiebedrijven gepresenteerd. In dit artikel wordt een aantal resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Er wordt ingegaan op de belangrijkste opties en de doelen van eigendomsoverdracht. Vervolgens worden enkele scenario's van eigendomsoverdracht binnen de familie behandeld en welke consequenties deze keuzes hebben voor niet alleen de komende generatie maar ook voor de daarop volgende generaties.

Nummer 2025/1. Thema: Bedrijfsopvolging

Nationaal Congres Tijdschrift Familiebedrijven 2025

Nadere info volgt, abonnees profiteren van korting op deelname.